

Ličnost Danas: Milčo Mančevski

Stepski vuk

AUTOR: GORAN TARLAĆ

Ovogodišnji pobednik Festa je makedonski reditelj Milčo Mančevski sa filmom „Majke“. U takmičarskom programu „Evropa van Evrope“ bilo je još šest filmova iz Srbije, Hrvatske, BiH, Turske, Rusije i Gruzije. Kroz poigravanje granicama stvarnog i izmišljenog, omnibus „Majke“ govori o raznim vrstama žena: neodgovornih, posvećenih i ubijenih.

Rade Šerbedžija je Mančevskog u vreme snimanja „Pre kiše“ zbog „čudne, neispisive samoće“ nazivao „stepskim vukom“: to korene vuče iz Milčove povređenosti zbog sukoba s makedonskim filmskim svetom iz sredine 80-ih, kada se kao tek svršeni reditelj vratio u Skoplje, a onda upao u zamke lokalnih klanova koji na sušnom pojilu nisu želeli novo grlo. Po legendi, u Makedoniju je došao tek 11 godina kasnije - i napravio film koji je tu veliku-malu tužnu zemlju doveo na filmsku mapu sveta. Igrani debi „Pre kiše“, tragički snažna i superiorna parabola o mržnji, '94. donela mu je Zlatnog lava u Veneciji, ulazak u najužu konkurenciju za Oskara i prijem u „Njujork tajmsovu“ listu „1.000 najvažnijih filmova ikad snimljenih“.

Mančevski je rođen 1959. u Skoplju gde je počeo studije istorije umetnosti i arheologije i pisao tekstove za grupu Bastion, onda se preselio u Ameriku i '83. diplomirao režiju i fotografiju na Univerzitetu u Južnom Ilinoisu. Danas živi u Skoplju, gde snima filmove, i Njujorku, gde predaje režiju. U filmski biznis je ušao rano, još na studijama: nosio je kablove na snimanju jednog industrijskog filma u Njujorku, pa je, jureći američki san, uskoro postao asistent scenografije. Osim četiri igrana filma, njegov potpis stoji ispod komentara u dnevnicima kakvi su „Gardijan“, „Pravda“ ili „Standard“, nekoliko knjiga proze i fotografije i više od 50 reklama i muzičkih spotova. Jedan od njih, za pesmu „Tennessee“ rep grupe Arrested Development, '92. je dobio MTV nagradu za spot godine.

Mančevski ima običaj da se pojavljuje u svakom svom filmu, i to obavezno kao lik s fotografije: u „Pre kiše“ je bio zarobljenik snimljen dok mu pucaju u glavu, u balkan-vesternu „Prašina“ je starica, u hororu „Senke“ desktop pozadina, a u „Majkama“ košarkaš koji zakucava.

Upravo je najavio novi film, „Sanšajn“, prvi koji se neće događati u Makedoniji. Možda je razlog to što u Skoplju opet dobija klipove u točkove: iako snimljen stranim novcem, tamošnji filmski fond „Majkama“ nije hteo da plati ni izradu festivalskih kopija. Istorija Milčovih sukoba sa grčkim nacionalistima koji pokušavaju da ga diskredituju na evropskim festivalima je već stara priča. Usamljeni jahač za sobom uvek diže veliku prašinu...